

Møte onsdag den 10. oktober 2012 kl. 10

President: Marit Nybakk

Dagsorden (nr. 6):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Dagfinn Høybråten, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Sak nr. 1 [10:01:00]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Liv Signe Navarsete, Kristin Halvorsen og Lisbeth Berg-Hansen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Torgeir Trældal.

Torgeir Trældal (FrP) [10:01:50]: Jeg ønsker å stille spørsmål til fiskeriministeren.

Regjeringen har i årets statsbudsjett lagt fram et forslag om å øke tollsatsene på ost og kjøtt betydelig. Man øker bl.a. ostetollen til 277 pst., man øker tollene på lammekjøtt til 429 pst., og man øker tollene på biff til 344 pst. Dette er en politikk Fremskrittspartiet er sterkt imot, og som vi ønsker å endre. Det medfører ikke bare at forbrukerne får mye dyrere mat ute og dårligere utvalg, vi har også sett at vi har fått store reaksjoner fra de europeiske landene, som går ut og sier at man vurderer straffetoll og straffereaksjoner og sanksjoner mot norsk eksport på grunn av politikken som blir ført.

Fiskeripolitikken er, som ministeren vet, utrolig viktig for nasjonen Norge. Vi eksporterer i dag 38 millioner måltider med fiskemat ut av landet hver dag – en industri som faktisk omsetter for 53 mrd. kr hvert år. Det er veldig stort, og det er faktisk den nest største eksporten vi driver utenom oljevirkosomheten. Og EU er også faktisk det største og viktigste markedet for oss, noe som gjør at disse truslene om sanksjoner er farlige for nasjonen og bl.a. for fiskerne i distriktene og alt.

Så mitt spørsmål til statsråden er ganske enkelt: Kan statsråden garantere for at norsk fiskeindustri ikke blir skadelidende hvis EU iverksetter økt importtoll på sjømat på grunn av det regjeringen nå vil innføre – altså at man ikke lar bøndernes økninger av toll gå ut over fiskeindustrien? Hva gjør statsråden?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:03:57]: Representanten Trældal viser til det som ble lagt fram i statsbudsjettet for kort tid siden og viser til at Fremskrittspartiet er

sterkt imot det. Det jeg kan si, er at regjeringen i hvert fall er sterkt for at vi skal ha et sterkt, oppegående landbruk i hele landet.

Så til spørsmålet knyttet til fiskeripolitikk. Det jeg er enig med representanten Trældal i, er at fiskeripolitikk er veldig viktig, fiskerinæringen er veldig viktig. Derfor er det vi jobber sent og tidlig for å øke markedsmulighetene til norsk sjømat «world wide». Det må jeg si næringen og mange andre har bidratt veldig godt til.

EU er, som det ble sagt, sjømatens viktigste marked, for om lag 60 pst. av norsk sjømat fra Norge går til EU. Men det betyr faktisk en annen ting – det er at EU også er gjensidig avhengig av norsk sjømat. Det blir sysselsatt en stor del folk i EU med bakgrunn i norsk sjømat.

Så er det også sånn at vi har en EØS-avtale som regulerer mye, den regulerer også fisk. Der er det et eget kapittel som omhandler handel med sjømat, og i EØS-avtalens protokoll 9 er det sånn at det stort sett er frihandel eller sterkt reduserte tollsatser. I tillegg er det en del sensitive fiskeslag, og det er de viktige fiskeslagene for oss, bl.a. laks. Der står det prosenttoll på produkt for produkt på sjømaten – f.eks. laksefilet er det 2 pst. toll på – og den kan altså ikke EU forandre. De er forpliktet til det og kan selvfølgelig ikke forandre det over natten, det skjer gjennom forhandlinger.

Torgeir Trældal (FrP) [10:06:02]: Statsråden henviser mye til laks og sånne ting, men litt av problematikken er jo hvitfisk. Det er jo hvitfisk, som vi også eksporterer veldig mye av til EU, som er problemet. Laksen eksporterer vi på en måte verden rundt. Så er det jo det, som statsråden også vet, at oppe i Nord-Norge, der hun selv kommer fra, Nordland – som er en stor fiskeriplass – har man ekstremt store mengder med hvitfisk på lager allerede i dag, som man ikke har fått solgt. Og det er klart, nå går vi mot en ny fiskesesong som kommer, og båtene begynner snart å komme inn til havn og skal inn med ny last, og da er vi også avhengige av å få solgt ut den lasten vi har. Derfor, hvis man får en motreaksjon fra EU, som det er blitt sagt, vil det slå ekstra hardt inn for spesielt distriktene og for næringen.

Så mitt spørsmål til statsråden blir: Hva har statsråden gjort for å unngå – kan hun presisere mer hva man gjør for å unngå – at man får disse sanksjonene? Og hvilke motreaksjoner kan man forvente fra europeiske land?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:07:07]: Da må jeg nesten gjenta litt av det jeg sa i mitt første svar, for dette forholdet er faktisk regulert i EØS-avtalens protokoll 9, til forskjell fra handel med landbruksvarer. Det er notert, linje for linje, prosenttoll på de forskjellige artene. Det kan være som – kall det gjerne en kuriositet – men det viser også at EU driver politikk. Fersk laksefilet er det 2 pst. toll på, røkt laks er det 13 pst. på.* De skjerner selvfølgelig sin industri – helt normalt.

Når det gjelder torsken, er den i aller høyeste grad et verdensprodukt. Det går veldig mye torsk til Brasil, og ikke minst til Kina. Det er en ettertraktet råvare for industrien rundt om i hele verden.

* Statsråden sa her 17 pst., men det riktige tallet er 13 pst.

Så har representanten Trældal rett i at det er uro i en del marked, men det har jo absolutt ingenting med denne saken å gjøre. Det skyldes helt andre ting, som vi selvfølgelig også jobber med. Og det å opprettholde sjømatens gode «standing» rundt om i verden, det kan en ikke si at denne tollene har noen betydning for.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – første spørsmål er fra Jon Georg Dale.

Jon Georg Dale (FrP) [10:08:22]: Eg registrer at statsråden ikkje svarar på den faktiske utfordringa knytt til kvit fisk. Det er slik at Fiskeribladet Fiskaren skriv at det framleis er «fullt av fisk på frys» og at eksporten går ned. I ein slik situasjon vel regjeringa å auke risikoen for norsk straffetoll på den fisken som vi allereie har fulle fryselager av. Det er eit problem. Derfor er spørsmålet til statsråden veldig enkelt: Er statsråden komfortabel med å setje norske arbeidsplassar i Noregs nest største eksportnæring i fare? Er ho komfortabel med å auke risikoen for tap av arbeidsplassar i distrikta, i ei av dei viktigaste distriktnæringane vi har? Og er det eit formål godt nok for å setje desse ressursane på spel – å berge Senterpartiet over sperregrensa ved hjelp av auka landbruks subsidiering også til neste val?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:09:17]: Jeg merker meg bruken av begrepet «straffetoll». Jeg vil advare mot å bruke den type ting i denne debatten. Det som er gjort vedrørende toll knyttet til landbruksvarer, er fullt ut kompatibelt med WTO-regelverket. Det er viktig for meg å understreke, for er det et regelverk vi, som eksporterende sjømatnasjon, er avhengige av, så er det WTO-regelverket. Det forplikter oss, og det forplikter selvsagt også våre handelspartnere. Så det vil jeg advare mot her – det er overhodet ingen grunn til å snakke om straffetoll i noen sammenheng. Norsk sjømatnæring kan mye om det, men det skyldes altså helt andre ting.

Når det vises til de lagrene med frossenfisk som ligger rundt omkring, skyldes selvfølgelig ikke det den tolldiskusjonen vi har i Norge i dag. Det skyldes markedsmessige forhold som jeg tar på høyeste alvor, og som vi jobber veldig godt med, sammen med næringen.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:10:29]: Jeg er overrasket over at fiskeriministeren er så ubekymret. Det står i sterk kontrast til Fiskarlagets leder sin uttalelse på mandag, hvor han sa at han frykter at tollsaken vil ryste norsk fiskerinæring. Man skal ikke være veldig kyndig på dette området for å se at tiltak som har som formål å stenge europeisk ost og kjøtt ute fra det norske markedet, eller i hvert fall begrense adgangen, kan bli møtt med mottiltak.

I Debatten på NRK 27. september sa leder av Fiskarlaget at fiskeriministeren sa:

«(...) hun har kjempet en kamp i regjeringen og tapt».

Mitt spørsmål er: Hva var Fiskeridepartementets og fis-

keriministerens holdning til denne saken da den ble debattert i regjeringen? Er det riktig at fiskeriministeren kjempet og tapte denne saken?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:11:35]: Regjeringen har en offensiv tilnærming til markedsadgang for norsk sjømat – la det ikke være noen som helst tvil om det – og det mener jeg vi har lyktes relativt bra med. I fjor ble det eksportert sjømat for 53 mrd. norske kr, det tyder på at det er mange som har gjort en god jobb. Det arbeidet skal vi selvsagt fortsette, både med tanke på EU og mange andre marked.

Vi er i en situasjon – som det blir beskrevet – som er krevende, rett og slett, på grunn av finansuro rundt om i verden, og ikke minst fordi forbrukerne har mindre å handle mat for. Når vi relaterer det til spørsmålet knyttet til ostetoll, så var jeg selvsagt med i de diskusjonene, men jeg vil bare minne om – når det blir sagt at dette er tiltak for å stenge ost ute fra Norge – at den tollfrie kvoten på harde oster er større enn det som er importen av harde oster i dag. Det er altså en feil beskrivelse av det tiltaket. Tiltaket er med tanke på norsk landbruksnæring, og det går godt sammen med norsk sjømat.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til siste oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:12:53]: Jeg synes det kler denne debatten å si at det er vanlig for et land å ha både offensiv og defensiv politikk, eller interesser, når det gjelder handelspolitikken. Fiskeri- og havbruksnæringen har vært en viktig næring i Norge i generasjoner, den har hatt stor betydning for lokalsamfunnene våre langs kysten og for hele landets velferd – eksport for 35 mrd. kr i 2011 – i tillegg til at det er en bærebjelke i veldig mange lokalsamfunn. Vi eksporterer til 140 land.

Statsråden sa til representanten Trældal at hun jobber sent og tidlig med fiskeripolitikk og fiskerinæringen. Mitt spørsmål til statsråden er: Hva gjør statsråden for å sikre de allerede etablerte internasjonale markeder til norsk fiskeri- og havbruksnæring, og også skaffe nye?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:13:56]: Jeg er helt enig i beskrivelsen av norsk politikk på dette området. Vi har både en offensiv og en defensiv politikk, og det er helt vanlig – som sagt har EU også det, som jeg beskrev med at de har 2 pst. toll på fersk laksefilet, mens den er 13 pst. når den er røkt,* ergo beskytter de sin industri – det kommer vi til å fortsette med i dette landet, og det er nødvendig.

Når det gjelder arbeidet med å sikre norsk sjømatnæring god markedsadgang, jobbes det selvfølgelig på flere områder. Der har jeg et lag med statsråder med: Jeg har nærings- og handelsministeren og utenriksministeren. Vi jobber opp mot EU, selvfølgelig, når vi har reforhandlinger av EØS-avtalen for å forbedre den. Sist var det reker som ble prioritert: Vi økte tollfrikvoten på reker, som da var viktig. Slik vil vi jobbe hele tiden. Nå skal statsministeren til Japan, og jeg skal være med ham dit, og jeg skal til Brasil og Chile, som også er viktige sjømatmarke-

* Statsråden sa her 17 pst., men det riktige tallet er 13 pst.

der. Vi jobber hele verden rundt, men det viktigste er næringens jobb når det gjelder produktutvikling og å møte markedet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:15:40]: Jeg vil gjerne fortsette å spørre statsråd Berg-Hansen om tollsaken. Hun unnlater å svare representanten Jan Tore Sanner på om hun egentlig er bekymret, sammen med fiskerinæringen.

Da Berg-Hansen var styreleder i FHL – Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening – for ikke så mange år siden, mente hun at beskyttelseiltak mot laks var ren proteksjonisme. Det som er det store ved denne saken, er ikke størrelsen på ostetollen og hvordan den virker, men signalene som sendes til våre handelspartnere ute i Europa. Det er derfor det kommer reaksjoner, det er derfor fiskerinæringen er bekymret, og det er derfor Reidar Nilsen uttaler seg så sterkt som han gjør. Han er bekymret på vegne av en fiskerinæring som – ganske riktig, som statsråden sa i sitt siste svar – har lyktes bra og som er offensive og alt dette, det er lett å slutte seg til. Men spørsmålet her i dag og i denne saken, er om statsråden deler bekymringen som – jeg får si – hennes egen næring nå har. Den har vært avvist av landbruksministeren, og regjeringen for så vidt, som grunnløse bekymringer, og at det nærmest er noe som fiskerinæringen – og Høyre, har det vært sagt – drar opp som skremmebilder. Men for en næring som må være opptatt av sin egen virksomhet, som må prøve å se inn i fremtiden, er dette en helt berettiget bekymring.

Spørsmålet mitt er i første omgang: Hva sier statsråd Berg-Hansen til fiskerinæringen, som kommer med disse bekymringene til henne? Svarer også hun at bekymringene er grunnløse?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:17:47]: Svaret på spørsmålet om jeg er bekymret er nei, jeg er ikke bekymret knyttet til denne saken. Det er jeg ikke, rett og slett fordi vi har gode regelverk her. For det første har vi et WTO-regelverk som er veldig viktig for oss som sjømatnasjon, men vi har også en EØS-avtale som regulerer spørsmålene knyttet til toll på sjømat inn til EU. Det er en forpliktelse som også forplikter EU, de kan altså ikke bare skru opp den toll over natten. Vi skal forhandle om det, og neste forhandlingsrunde for tollfrie kvoter er i 2013, for perioden etter april 2014. Da kommer vi tilbake til de tollspørsmålene.

Men jeg må innrømme at jeg har andre områder jeg er vesentlig mer bekymret for, og det er det som skjer ute i verden knyttet til den økonomiske uroen. Det er det grunn til å være bekymret for, for vi er avhengige av en del av de landene. Jeg kan nevne Spania, Portugal og Italia, som er viktige markeder for norsk sjømat. Der tror jeg ikke det er toll på ost de er bekymret for, det er mer rett og slett det å ha penger til å kjøpe mat. Enn så lenge har det gått rimelig bra, må jeg si, men dette er å dra opp en diskusjon i Norge basert på relativt små ting i forhold til det som i hvert fall jeg opplever at EU er opptatt av. Jeg har lyst til bare å referere til en intervjusituasjon som fiskerikommissær Damanaki hadde da hun var og besøkte meg i Norge. Man var bekymret for at lakseprisen var lav, og hun ble spurt om det

kunne resultere i tiltak fra EU. Da snakket vi om dumping-spøkelset, som norsk laksenæring er kjent med. Fiskerikommissær Damanaki svarte at nei, tvert imot, de ønsket mer kvalitetssjømat fra Norge, ikke mindre.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgingsspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:19:55]: Statsråden bruker krisen i Europa som et eksempel. Men ser hun ikke at det er nettopp den som ikke bare vil redusere kjøpekraften i Europa, men at de også betrakter Norge fra sin vanskelige situasjon til vår gode situasjon og lurer på hva i all verden vi driver med? Jeg kjenner også jussen i dette, men dette er ikke juss, dette er politikk, dette er solidaritet, dette er hvordan Norge oppfører seg mot andre stater.

Og da må jeg spørre fiskeriministeren: Nå skal det jo være samtaler på embetsmannsplan i EU. Landbruksministeren skal også nedover for å diskutere denne saken i begynnelsen av november. Vil statsråden fortsette å sitte helt stille, eller vil hun sende gode råd med landbruksministeren om å snakke vel om norsk fiskerinæring og fortelle at man er bekymret, og håndtere saken deretter?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:21:02]: Når det brukes begrep som å fortsette å sitte stille, så kjenner jeg meg absolutt ikke igjen i den beskrivelsen av min arbeidsdag. Men la nå det være. Det det handler om her, er at vi hele tiden skal ha en aktiv politikk for norsk sjømatnæring innenlands – for å styrke konkurransekraften deres i denne ganske så urolige verden som de innimellom står i. Men så handler det selvsagt også om produkter, om produktutvikling, og næringen må også bidra til at de produserer produkter som kjøperne både er interessert i og villige til å betale litt ekstra for. Det er vi avhengige av i norsk sjømatnæring.

Jeg vil bruke absolutt alle muligheter jeg har – jeg er jo ofte i Brussel og har god kontakt med min kollega der – til å bidra til å øke sjømatforbruket i EU og for den saks skyld i andre områder av verden. Vi er enige om at det er en viktig jobb, og den vil jeg fortsette å gjøre.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Anne Karin Olli.

Anne Karin Olli (H) [10:22:14]: Når jeg hører på svarene fra fiskeriministeren, så høres det nesten ut som om dette er en gladsak for fiskerinæringen. Men i fjor så eksporterte vi sjømat for 53 mrd. kr, og samtidig importerte vi landbruksvarer for rundt 30 mrd. kr. Som nettoeksportør av mat er det i Norges interesse å ha økt internasjonal handel av matvarer.

I et intervju med avisen Nordlys 16. april i 2005 – før hun var blitt fiskeriminister – uttalte statsråden at «jeg er tilhenger av frihandel». Har fiskeriministeren forlatt sine prinsipper da hun gikk inn i regjeringen?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:22:52]: Nei, jeg er absolutt tilhenger av frihandel og god markedsadgang for norsk sjømat, men samtidig bor jeg på et sted der jeg

ser at uten at vi har et oppegående jordbruk, blir det ganske stusselig å være dem som jobber i sjømatnæringen. Vi er gjensidig avhengige av hverandre rundt omkring i distriktene, og jeg er veldig tilhenger av at vi skal ha et godt, oppegående jordbruk i dette landet.

Det vi snakker om her, er altså noen få produkter. Det er spesielt osten som har vært et tema, men den tollfrie kvoten er altså større enn det som importeres i dag. Det tror jeg både forbrukerne i Norge og ikke minst dem som ønsker å selge sin ost til Norge, klarer å leve godt med.

Jeg er stolt over å være medlem av en regjering som har en aktiv politikk for et oppegående landbruk, og det håper jeg distriktene får fortsette å oppleve. Og jeg er stolt av den jobben vi gjør med hensyn til norsk sjømatnæring – som er en fantastisk historie – sammen med næringen.

Presidenten: Torgeir Trældal – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Trældal (FrP) [10:24:00]: Jeg registrerer at opptil flere spørsmål er stilt til statsråden, men hun svarer ikke, og det er vel kanskje fordi hun ikke kan svare. Men jeg vil gi henne en mulighet til. Hun sier bl.a. at det ikke er noe problem hvis man får restriksjoner fra Europa der hvor man har fastsatte tollsatser i dag. Ja, de tollsatserne kan jo forandres på, hvis man velger å gjøre det på den måten.

Så sier statsråden en ting som hun har rett i. Hun sier at markedet er dårlig. Ja, markedet er dårlig nå, spesielt for hvitfisk, men er det da den rette tiden for å øke risikoen for at markedet blir enda dårligere – og blokkert? Det er jo det vi spør statsråden om, og det er det hun ikke svarer på. Så jeg ber, med all respekt, om at statsråden svarer på dette.

Så vil jeg spørre statsråden om hun faktisk er villig til å risikere store deler av eksporten – for dette er den nest største eksporten vi har i Norge – på grunn av små, ubetydelige tollsatser på biff og andre ting?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:25:07]: Det er vanskelig å debattere når man åpenbart er på forskjellige planeter, når det blir brukt ord som «å risikere» eksporten av norsk sjømat. Jeg begriper ikke hvordan det er mulig å bruke den typen ord i denne debatten, rett og slett fordi det som er gjort, er innenfor WTO-regelverket. Vi har et WTO-regelverk – som også denne regjeringen har vært villig til å bruke hvis det var nødvendig – og vi har vunnet fram.

Ja, tollsatserne kan forandres, men de kan ikke forandres ensidig, det må skje i en dialog med Norge og etter forhandlinger med Norge, og da skal vi jo sitte og diskutere. Vi har både fått økte tollfrikvoter på reker og fått endret tollsatserne. Det er klart at mitt mål, og regjeringens mål, er å redusere tollsatserne på de sensitive produktene, for i all hovedsak er det frihandel, og veldig lav toll på fisk inn til EU – og for den saks skyld til andre deler av verden.

Jeg vet ikke hva mer jeg kan si for å forklare situasjonen ...

Presidenten: Det er heller ikke mulig å si noe særlig mer, for tiden er omme.

Da går Stortinget videre til neste hovedspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:26:30]: Jeg kommer til å snakke om humankapitalen og ikke om fisk eller toll, så jeg ønsker at kunnskapsministeren skal besvare mitt spørsmål.

Læreren er vår viktigste ressurs. Jeg tror vi alle husker de gode lærerne – og kanskje dessverre også de dårlige – best når vi tenker tilbake på vår egen skolegang. Kvaliteten i skolen tror jeg avhenger av hvilken kvalitet vi har på lærerne. Jeg tror alle her i denne salen vil si at våre barn fortjener den beste skolen med verdens beste lærere, og da er det selvsagt for oss i Kristelig Folkeparti at det skal gjelde for hele landet. Det å få en mulighet til å tilegne seg oppdatert kunnskap gjennom gode og ambisiøse etter- og videreutdanningsordninger må være tilgjengelig for lærere over hele landet.

I en oppsummering fra Utdanningsdirektoratet av fylkesmennenes rapporter om arbeidet med etter- og videreutdanning i 2012, så går det fram at det i stor grad er geografi som avgjør hvem som får etter- og videreutdanning. «Geografi utgjør en begrensning som påvirker skoleeierens oppslutning om videreutdanning», heter det i rapporten. De knytter det til reisetid og reisekostnader – at dette utgjør en så stor del av kostnadene at man ikke får brukt det. De sier videre at det «søkes om to–tre ganger mer penger enn det som er tilgjengelig». Samtidig vet vi at mange distriktskommuner kanskje er dem som sliter mest med å få tak i gode og kvalifiserte lærere. De fleste fylkesmennene viser også til at «skoleeierne er bekymret for at midler til gjennomføring av «etterutdanning på prioriterte områder» er redusert fra 2011 til 2012».

For Kristelig Folkeparti er skolen samfunnets viktigste fellesarena, og da må en få de samme mulighetene i hele landet. Så spørsmålet mitt er: Skal det virkelig være slik at det er geografi som avgjør hvem av våre elever som får de beste lærerne?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:28:43]: Jeg er helt enig med representanten Eriksen i at en god lærer er nøkkelen til en god skole. Det viser all utdanningsforskning, og det er også derfor vi har så stort omfang når det gjelder etter- og videreutdanning.

I budsjettet for 2013 bevilger vi – i utgangspunktet til videreutdanning – midler til 1 850 nye lærere. Jeg har blitt enig med KS og lærerorganisasjonene om en fordeling av kostnadene, der staten tar 50 pst. av kostnadene ved videreutdanning av lærerne. Det synes jeg er en veldig god deal, og det viser at vi egentlig tar et større ansvar for lærere enn vi gjør for noen andre yrkesgrupper, nettopp fordi det er så viktig.

I forbindelse med ungdomstrinnsmeldingen har vi et omfattende etterutdanningstilbud. I løpet av dette skoleåret kommer vi til å nå 3 600 lærere med ekstra opplæring i lesing, skriving og regning, for å jobbe mer praktisk og variert og for å nå de elevene som sliter mest. Dette er et tilbud som er blitt veldig godt mottatt, og som vi nå skal ta

med oss videre i vår omfattende ungdomsskolestrategi. Så på dette området har vi fullt trykk.

Så er det én utfordring vi har når det gjelder bruken av videreutdanningsmidlene, og det er at det er over 150 kommuner som ikke benytter seg av dette tilbudet overhodet. Når vi ser nærmere på listen over kommuner som benytter seg av det eller ikke, ser vi at dette i veldig stor grad har sammenheng med politiske prioriteringer.

Vi har prøvd å lage dette videreutdanningstilbudet sånn at det er desentralisert. Det er ulike opplegg rundt omkring i landet, og da er det helt riktig at det er et spleiselag, der kommunene også må være med og betale reisekostnader. Jeg skal selvfølgelig se nærmere på om vi kan fordele dette bedre distriktsmessig, sånn at det er lettere tilgjengelig for distriktskommuner. Men først og fremst er utfordringen til kommunene: Benytt den gode avtalen vi nå har kommet fram til når det gjelder videreutdanning!

Dagrun Eriksen (KrF) [10:30:56]: Fylkesmennes rapport inn til Utdanningsdirektoratet peker kanskje mer på geografi enn på politiske prioriteringer – det er det som rapporteres tilbake. Jeg ber innstendig om at hvis man vil satse på etter- og videreutdanning, må man se på de distriktene som har høye reisekostnader.

Å få til etter- og videreutdanning handler om prioritering og om hvor man ønsker å satse de beste og største pengene. Denne regjeringen har bestemt seg for at satsingsområde nr. én skal være flere timer. Dette har vi diskutert mange ganger. Man kan diskutere om man er enig eller uenig i dette, men det er ikke tvil om at hvis man gjør de store milliardinvesteringene i norsk skole der, får man mindre til prioritering av etter- og videreutdanning. Man får mindre penger til bekjempelse av frafall i videregående skole. Man får også mindre penger til å fornye ungdomsskolen.

Hva er egentlig begrunnelsen for at regjeringen mener det er et klart større behov for flere timer enn det å sette de store pengene inn i f.eks. etter- og videreutdanning, sånn at vi får gode, kvalifiserte lærere i hele landet?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:32:00]: Jeg er helt uenig i beskrivelsen av prioriteringene. Hvis representanten Dagrun Eriksen ser på forslagene i statsbudsjettet for i år, ser hun at det brukes nesten 0,5 mrd. kr over statsbudsjettet til etter- og videreutdanning. Det er veldig etterspurt. Etterutdanningsopplegget er veldig vellykket – en får veldig gode tilbakemeldinger. Det gjør en når det gjelder videreutdanningsopplegget også. I tillegg gjør en det når det gjelder rektorutdanningen, hvor vi har stor pågang. Det er tilsvarende i barnehagesektoren. Så det er veldig stor satsing på kompetanse.

I denne runden ligger det ikke nye timer på barnetrinnet eller ungdomstrinnet i forslaget. Tvert imot er det et annet interessant forslag som jeg regner med ligger Kristelig Folkepartis hjerte nær, nemlig forslaget om å styrke lærertettheten på ungdomstrinnet for å kunne jobbe mer variert og få opp kvaliteten på de timene vi har. Jeg tror at Kristelig Folkeparti og regjeringen har litt av hvert å snakke om framover.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Camilla Storøy Hermansen.

Camilla Storøy Hermansen (KrF) [10:33:12]: Eg er ein av dei mange lærarane som har ønskt seg etter- og vidareutdanning, men ikkje har fått det. Det er mange ulike tiltak vi kan diskutere og prøve for å auke talet på lærarar som får det. Det kan f.eks. gå på å få ein enda betre kostnadsnøkkel, ulike modellar og meir stimulering. Men til sjunde og sist handlar det om å heve lærarkompetansen, å gi ungane våre det dei fortener, nemleg verdas beste lærarar i verdas beste skule.

Eg er usikker på om dei mange ulike tiltaka er ambisiøse nok til å få til den kompetansehevinga vi verkeleg ønskjer for alle lærarar. Spørsmålet mitt til statsråden er: Må vi ikkje gå enda meir ambisiøst til verks og innføre ein rett og ei plikt til regelmessig etter- og vidareutdanning for lærarar?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:34:08]: Jeg synes det er et interessant forslag, men det er verken en del av det som Stortinget så langt har vedtatt, eller i regjeringsplattformen for inneværende periode. Men det er et av de forslagene som SV diskuterer i forbindelse med neste stortingsperiode og vårt partiprogram. Det er selvfølgelig fordi vi er utålmodige etter at kommunene skal bruke det tilbudet vi har til videreutdanning av lærere.

Når jeg går igjennom listen over kommuner og hvordan de benytter seg av dette tilbudet, er det til dels veldig store forskjeller mellom kommunene når det gjelder hva slags ambisjoner de har. Representanten har antagelig vært litt uheldig med kommune med hensyn til hvordan den prioriterer dette. Dette er ikke holdbart på sikt.

Vi har laget en veldig god deal. Kommunene betaler 25 pst. av videreutdanningen. Jeg ser at opposisjonen – eller i hvert fall Høyre – mener at det skal være 20 pst. Vel, jeg tror ikke det utgjør den store forskjellen på hvor mange kommuner som deltar. Jeg tror det handler om at man ser at kompetanse hos lærerne er avgjørende for skolekvaliteten i sin kommune.

Presidenten: Bente Thorsen – til oppfølgingsspørsmål.

Bente Thorsen (FrP) [10:35:24]: Statsråden skryter av det hun kaller for en stor satsing innen etter- og videreutdanning for lærere. Sannheten er vel at det er blitt flere lærere i skolen, og at antallet lærere som får etter- og videreutdanning, ikke har økt. Og det er vel faktisk flere søkere til tilbudet enn det er som får delta i det.

Av og til er det ikke nødvendig å bevilge så mye mer penger. Det kan være måten man løser tingene på, som betyr noe.

I dag samarbeider enkelte høyskoler med kommunene om nettbasert etter- og videreutdanning for lærere. Dette gjør at langt flere lærere får faglig påfyll enn det som den statlige satsingen gir. Det gjør at elevene får engasjerte og mer kompetente lærere når disse kommer tilbake til skolen. Vil statsråden legge til rette for at flere kan

ta i bruk nettbasert utdanning, som gjør at langt flere lærere får ta etter- og videreutdanning, som de både ønsker og trenger?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:36:31]: Vi får gode tilbakemeldinger på de oppleggene vi har for videreutdanning innenfor prioriterte områder. Hvis kommunene har behov for å gå utover det, står de selvfølgelig fritt. Bakgrunnen for det videreutdanningstilbudet vi har, er at vi ønsker at lærerne skal ta enten 30 eller 60 studiepoeng i fag og øke sin kompetanse på prioriterte fagområder. Jeg mener at vi også har funnet gode løsninger på hvordan det nå tilbys.

Vi har nå trappet opp dette tilbudet, først fra 1 500. Så gikk vi nye runder med KS og lærerorganisasjonene og kom fram til en ny fordeling av kostnadene. I fjor var det 1 850 lærere som fikk dette tilbudet, fordi kommunene søkte om det på deres vegne. Men det var dobbelt så mange lærere som gjerne ville ha videreutdanning. Så her er det om å gjøre for kommunene å legge seg i selen og sørge for at de prioriterer dette enda høyere framover.

Presidenten: Elisabeth Aspaker – til oppfølgings-spørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:37:45]: Læreren har Norge aller viktigste yrke. Innenfor videreutdanning er bildet nå at regjeringen satser på fragmenterte tiltak, men mangler en overordnet strategi for hvordan man skal sikre at alle landets lærere skal få dekket sitt behov for etter- og videreutdanning.

Kunnskapsministeren sier at regjeringen satser. Men hvis man går igjennom budsjettene fra denne regjeringen tiltrådte for åtte år siden, ser man at sannheten er en helt annen. Hvordan vil statsråden forklare at hovedbevilgningen til etter- og videreutdanning har stått på stedet hvil siden man overtok i 2005? Hvilke signaler sender det til landets lærere som yrkesgruppe og som de fremste kompetansesarbeiderne i det norske samfunnet at kompetanseheving for denne yrkesgruppen faktisk nedprioriteres?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:38:45]: Det er liksom ikke noen grenser for hvordan det går an å lese et statsbudsjett med dårlig humør som utgangspunkt. (Munterhet i salen) Dette er ingen beskrivelse av hva som er situasjonen når det gjelder etter- og videreutdanning.

Dette er høyt prioritert i forslaget til statsbudsjett. Dette er en situasjon der vi i tillegg har gått nye runder med KS og lærerorganisasjonene for å få til en best mulig modell. I tillegg har vi gjort det sånn at det blir synlig for alle hvor mange lærere som ønsker videreutdanning, sånn at vi vet hvor lang køen er og hvor mange lærere det er som ikke får videreutdanning fordi kommunene ikke sender disse søknadene videre og ikke er villig til å prioritere dem.

Av de over 150 kommunene som ikke benytter seg av dette veldig gode videreutdanningstilbudet nå, er ca. en tredjedel Høyre-styrte. Jeg vil foreslå at representanten Elisabeth Aspaker tar en liten telefonrunde til et par utvalgte Høyre-ordførere, sånn at de benytter seg av det fantastisk gode tilbudet vi nå har.

I tillegg kommer det omfattende etterutdanning i forbindelse med Ny GIV og ungdomsskolesatsingen. Så det er et voldsomt løft når det gjelder lærere, som i tillegg har ført til (presidenten klubber) at søkningen til lærerutdanningen har økt med 50 pst. (presidenten klubber) fra 2008. Ikke svartmal!

Presidenten: Da er taletiden omme også for statsråden.

Presidenten vil tillate enda et oppfølgings-spørsmål. Det er fra Trine Skei Grande.

Trine Skei Grande (V) [10:40:21]: Det er jo ikke noen tvil om at lærere vil, eller at lærere synes det er fantastisk å få lov. Jeg har sjøl vært på kakefest hos en bestevenninne som var så heldig å velge den læreren som faktisk fikk noe sånt.

Det som er frustrerende, er at retorikken om at læreren er viktigst fortsatt er der, sjøl om man har prioritert andre ting. Det synes jeg er en helt ærlig sak. Man har prioritert leksehjelp. Man har prioritert ufaglærte. Man har prioritert flere timer, noe vi vet øker presset med flere ufaglærte inn i skolen.

I går opplevde vi noe veldig underlig, nemlig at regjeringen snudde i forhold til egen argumentasjon når det gjaldt vårt forslag om de 9 000 ufaglærte i norsk skole.

Barn lærer av det vi gjør, ikke av det vi sier. Så hvorfor kan man ikke innrømme at man har prioritert andre ting? Det er ikke dette som er regjeringas prioritering.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:41:22]: Det er forunderlig hvordan det går an å legge fram et statsbudsjett og de prioriteringene som er gjort fra 2005, på den måten. Vi har hatt en systematisk satsing på å få opp kvaliteten på lærere, på å rekruttere flere lærere fra 2005 og fram til nå, og det har gitt gode resultater. Vi har lagt om lærerutdanningen. Vi har fått en økning i søkningen til lærerutdanningene med 50 pst. Det er jo fantastisk bra. Vi har etter- og videreutdanning med ny modell for kostnadsfordeling mellom stat og kommune og lærere som vi ser begynner å virke, men jeg er utålmodig etter at kommunene, som jo er arbeidsgiverne til lærerne, skal benytte den muligheten enda mer.

I forbindelse med Ny GIV og ungdomsskolen har vi omfattende etterutdanningstilbud rettet mot lærere. Vi har rektorutdanning. Så hvordan i all verden Venstres Trine Skei Grande kan få dette til å framstå som at man ikke satser på lærerne, det er et under.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Det er kunnskapsministeren som er rette vedkommende til å svare her.

Trine Skei Grande (V) [10:42:40]: Det er helt riktig. Da skal jeg vri det over på forsknings- og høyere utdanningsministeren, som står her, som mener at det er så veldig mange som søker lærerskolen, mens man vet at de aller fleste, eller veldig mange, slutter.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:42:52]: Nei, nå får det være nok!

Trine Skei Grande (V) [10:42:53]: Derfor står det mange ledige plasser, og studiet er blant dem der flest slutter.

Men det jeg skulle si, er at nå mener statsråden at det er sånn at de som leser budsjettet, bare er i dårlig humør. Men nå skal jeg sitere noen av de mest kompetente hodene i Norge som har lest det samme budsjettet.

Forskerforbundet sier at regjeringen presenterer nok et svakt budsjett for høyere utdanning og forskning: «Regjeringen bryter løftet om å styrke forskningsinnsatsen».

Universitets- og høgskolerådet sier at statsbudsjettet gir verken «økt strategisk handlingsrom eller vesentlig bidrag til styrking av UH-sektorens sentrale rolle i utviklingen av kunnskaps-Norge verken på kort eller lang sikt.»

Ole Petter Ottersen, som er rektor ved Universitet i Oslo, sier at hovedbildet er at dette «ikke er ambisiøst nok i en tid der Norge som forskningsnasjon må løpe fortere». Forskningsinnsatsen har uteblitt. Det er dommen som blir stående over denne regjeringen.

Eller la oss ta studentene, som føler seg sveket fordi regjeringen ikke satser på heltidsstudenten, og heller ikke har oppfylt Soria Mora II, som sa at man skulle bedre studiefinansieringa for studenter med barn.

Eller ta NTNU-rektoren som sier: «Regjeringen trikker med tall». Man gir med den ene handa, men tar fra basisbevilgningene med den andre.

I sum er dette en slakt av regjeringas budsjett på dette området som jeg er helt enig i.

Da lurar jeg på: Er dette bare fordi man var i dårlig humør da man leste dokumentet, eller hvordan i all verden har det seg sånn at statsråden ser noe annet i statsbudsjettet enn alle parter her i sektoren, om det er forskere, rektorer eller studenter? Dette skulle være en ganske kompetent gjeng til å lese statsbudsjettet.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:44:36]: Først har jeg lyst til å arrestere representanten Trine Skei Grande på én ting. Man må ikke gå rundt og si at det fleste som begynner på lærerskolen, slutter underveis. Det er feil.

Så til de reaksjonene vi har fått på statsbudsjettet når det gjelder høyere utdanning, forskning og studentenes situasjon. Jeg legger jo merke til at de uttalelsene som er kommet fra f.eks. ulike universitetsrektorer og forskningshold, er mer nyansert enn det som Trine Skei Grande refererer herfra. Men det er selvfølgelig hennes privilegium å gjøre det.

Det er en realvekst på forskning på 2,2 pst. i dette budsjettet. Det betyr at det i perioden fra 2005 og fram til nå har vært en realvekst når det gjelder forskning på 32 pst. For neste års budsjett betyr det at f.eks. klimaforskning er prioritert. Det skal forskes på klima for 425 mill. kr. Samtidig er beredskap og sikkerhet et prioritert område. Og det er omfattende kontingenter for internasjonalt samarbeid når det gjelder forskning. Det er veldig viktig, fordi den internasjonale delen av forskningen er avgjørende for at vi klarer å holde god kvalitet, og det er viktig at de

som driver med forskning, også benytter seg av de programmene vi har innenfor EU, sånn at vi får igjen mest mulig av de 1,7 mrd. kr som dreier seg om å delta i EUs 7. forskningsprogram for neste periode.

Når det gjelder studentene, har jeg lyst til å si at vi har doblet antallet studentboliger fra 2005 og fram til nå. Vi har bygd 1 000 nye studentboliger hvert eneste år. Det er 100 pst. innfrielse av de kravene studentene hadde i 2005 og 2009. Det ligger ikke i vår regjeringserklæring å heve studiestøtten utover den prisjusteringen som ligger inne, og som vi har gjennomført, men som den forrige regjeringen ikke gjorde.

Jeg skjønner at studentene er utålmodige når det gjelder lik rett til lik utdanning. Men de vet jo hva slags regjeringserklæring de har å forholde seg til.

Trine Skei Grande (V) [10:46:45]: Nå skal jeg ikke sitere det andre har hatt å si om budsjettet. Jeg tenkte jeg skulle prøve å sitere fra budsjettet. Det står bl.a. en veldig fin tabell på side 212. Der står det at det er:

«ein anslått auke i FoU-innsatsen på 758 mill. kr. Auken er særlig knytt til auka kontingent til EUs rammeprogram for forskning» – altså til penger vi sender ut – «og at studieplasser som har blitt oppretta tidlegare år blir førde vidare.»

Så har man en kreativ bruk der man f.eks. går igjenom alle EØS-pengene man sender til andre land, og så har man fått noen til å regne ut at noen av de pengene kanskje går til forskning i andre land, og dermed øker man forskningsinnsatsen.

Det ligger en utrolig kreativitet i å prøve å få dette opp på 1.4 mrd. kr, som regjeringa skryter av i dette dokumentet. Det er ikke penger som går til forskning i Norge. Man har regnet ut at noen av helsekronene kanskje går til forskning, så da kan vi putte noen av de helsebevilgningene vi også har, inn i forskning. Dette er kreativt. Er det faktisk sånn at statsråden fortsatt mener at dette er en satsing på forskning?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:47:56]: Nå må jeg si at jeg er bitte lite grann overrasket over representanten Trine Skei Grande, for det er denne måten vi beregner forskningsbevilgningene i statsbudsjettet på. Det er ikke noe spesielt.

Det er riktig at helseforetakene i betydelig grad driver med forskning – en viktig, vesentlig, til og med internasjonalt anerkjent spisset forskning. Selvfølgelig er det forskning som er en del av vårt budsjett. Det er helt riktig at EU-kontingenten er en del av forskningen. Det er avgjørende viktig. Veldig mange forskningsmiljøer er veldig opptatt av hvordan de skal klare å få fulgt opp dette, fordi det er så mye å hente, både i form av penger, og også i forskningsutvikling.

Ja, det er helt riktig at deler av økningene i studieplasser også utløser forskning. Det er sånn vi beregner forskningens andel av statsbudsjettet. Sånn har det blitt gjort så lenge jeg vet – og det begynner jo å bli en del år, for å si det sånn.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål – først Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V) [10:49:03]: Jeg har et lite regnestykke til kunnskapsministeren, og jeg vil helst at hun svarer så konkret som mulig. På Kunnskapsdepartementets nettsider og nå her i dag skryter statsråden av at bevilningene til forskning og utvikling i statsbudsjettet har en realvekst på 32 pst. fra 2005 og fram til i dag, som hun også sa i forrige innlegg. Samtidig vet nok den tidligere finansministeren at statsbudsjettet i helhet har økt med 60 pst. i samme tidsrom. Derfor kunne det være greit å vite om kunnskapsministeren mener at veksten i bevilgninger til forskning og utdanning er større eller mindre enn veksten i statsbudsjettet fra 2005 og fram til i dag.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:49:50]: Det har ikke vært 60 pst. realvekst i statsbudsjettet siden 2005, så nå sammenlikner Borghild Tenden to forskjellige størrelser. La meg ta en annen størrelse. Under den borgerlige regjeringen fra 2001–2005 var forskningens andel av statsbudsjettet på 3,4 pst. i snitt – ett år var det under. I 2013 vil forskningens andel av statsbudsjettet være på 3,7 pst. Så det er ikke noen grunn til å svartmale eller sammenlikne forskjellige. Det har vært en realvekst på forskning på 32 pst. Det er en realvekst fra i år til neste år på 2,2 pst. Selvfølgelig er det sånn at alle som er opptatt av forskning og høyere utdanning, gjerne skulle hatt hele statsbudsjettet. Det skulle jeg også gjerne hatt, det. Jeg tror nemlig – nei, det kan jeg komme tilbake til.

Men dette er et solid budsjett for høyere utdanning og forskning. Det gir rom for viktige og vesentlige forskningsprioriteringer. I dette budsjettet er det bevilget til 23 000 studieplasser, om vi ser på virkningen fram til 2017. Det er det meste på mange tiår. Det er et bra budsjett.

Presidenten: Tord Lien – til oppfølgings-spørsmål.

Tord Lien (FrP) [10:51:12]: Mitt spørsmål går til fiskeriministeren.

Næringsrettet forskning er jo den store taperen i dette budsjettet. Men i Fiskeridepartementets budsjettframlegg står det at 1 kr av redusert skatt via SkatteFUNN-ordningen administrert av Forskningsrådet gir 75 øre i forskningskjøp i de marine forskningsinstituttene, pluss ca. like mye forskning og utvikling i selskapene, altså 1,50 kr i forskning og utviklingsinnsats per krone i skatteutt. Viser ikke dette at finanskomiteens leder Torgeir Micaelsen tar feil når han sier at alle skatteutt er usolidariske og gir mindre av det vi vil ha mer av, og at det tvert imot er sånn at noen skatteutt gir mer av det vi vil ha mer av, og sånn sett med fordel kunne vært styrket i statsbudsjettet, hvis man virkelig mente alvor med at en styrking av forskningsinnsatsen er nødvendig?

Presidenten: Da gir presidenten ordet til statsråd Lisbeth Berg-Hansen i denne forskningsdebatten.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [10:52:14]: Takk skal du ha, president. Jeg lurer på om vi skulle hatt en annen statsråd her, finansministeren, for det er jo i all hovedsak han som styrer med skatt. Men jeg kan ta en generell drøfting av utfordringer knyttet til skatt og investering i forskning. Det er helt opplagt at de forskjellige skatteartene har forskjellig betydning og at effekten av dem er forskjellig.

Jeg vil heller svare litt mer på det som gjelder forskningsutfordringene som denne sektoren også står overfor. Som i alle sektorer er det en utfordring at den private andelen er lav. Jeg skulle gjerne sett at den var høyere. Så kan det godt være at det er skattemotivert forskning – vi har SkatteFUNN-ordningen, som ganske mange bedrifter benytter seg av. Men ellers når det gjelder innrettingen av skatt i forhold til forskning, får finansministeren som rette statsråd svare på det.

Men vi har noen incitament for å øke forskningsinnsatsen også i sjømatsektoren. Det kan vi komme tilbake til når vi skal debattere budsjettet mer inngående.

Presidenten: Henning Warloe – til oppfølgings-spørsmål.

Presidenten antar at vi skal tilbake til kunnskapsministeren.

Henning Warloe (H) [10:53:37]: Ja, president, mitt spørsmål går til kunnskapsministeren, som også er forskningsminister.

For oss som er opptatt av forskningspolitikken, er det naturligvis det mest spennende å diskutere. Jeg skal innrømme at for mitt vedkommende har det vært mer etterforskning enn forskning det siste halve året. (Munterhet i salen) Det kan kanskje være et bidrag til å sette oss i bedre humør, å si noe morsomt.

Jeg må si at jeg forstår at kunnskapsministeren er opptatt av at man må ha godt humør når man leser budsjettet, for det er fort gjort å komme i en annen humørtilstand. Det gjør jo mange aktører på forskningsfeltet når de leser dette budsjettet. Jeg må innrømme at jeg kvapp litt, for i budsjettet for 2013 er det jo faktisk en realvekst. Det er det en stund siden vi har sett. I fjor var det null. Året før det igjen var det null, og i år er det altså 2,2 pst., som statsråden var inne på. Ser statsråden det slik at denne satsingen, denne økningen på 2,2 pst. på tre år, er tilstrekkelig for å styrke Norges konkurransekraft på kunnskapsfeltet?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:54:43]: Det er en realvekst på 32 pst. siden 2005. Det betyr at den offentlige finansierte forskningen har gått opp fra 0,8 pst. av BNP til 0,92 pst. av BNP. Så dette går i riktig retning. Målsettingen er, som vi alle kjenner, at den offentlige andelen av forskningen skal utgjøre 1 pst. av BNP. Vi har en betydelig utfordring når det gjelder den næringsrettede forskningen, altså den forskningen som er innenfor norsk næringsliv. Det kan i noen grad skyldes vår næringsstruktur. Men det er helt opplagt at vi har et veldig stort behov for å få opp, egentlig på alle samfunnsområder, en erkjennelse av det behovet vi hele tiden har for å ligge i forkant når det gjelder kunnskapsutvikling. Jeg mener at vi har et godt

forskningsbudsjett. Jeg mener at vi har en god vekst og at det går den riktige veien. Men på dette området må vi se oss om i verden og se at mange er på hogget, og at vi må være på hogget også.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til siste oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:56:00]: Å få tilsagn om å få stille spørsmål gjorde meg glad, for å snakke om humor.

Jeg tror noe av grunnen til at vi er ganske frustrerte i denne saken, er at vi får så mange tilbakemeldinger på at dyktige forskere bruker så mye tid på skrive søknad etter søknad, som leter etter midler for å få realisert sin forskning, for å få realisert de tingene som faktisk kan være med på å bringe dette landet videre. De blir i dårlig humør av at disse midlene er for få og for knappe i forhold til det de kunne ha levert. Da hjelper det ikke at vi har – om det kalles kreative regnemåter eller ikke – 35 pst. realvekst. Like fullt sitter det frustrerte forskere som bruker mye tid på bare å skrive søknader. Da er min utfordring til statsråden: Hvordan skal vi klare å få realisert mer av dette i stedet for at dette bare blir en diskusjon om realvekst eller ikke, og om den ene har vært bedre enn den andre? For det hjelper oss ikke framover som nasjon.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:57:08]: De problemstillingene som Dagrun Eriksen er inne på, er noen av de tingene som kommer til å bli diskutert i forbindelse med den forskningsmeldingen som Stortinget skal få på vårparten. Det er veldig viktige spørsmål knyttet til hvordan vi sikrer gode forskningsmiljøer i Norge, og hvordan vi sikrer en viss langsiktighet når det gjelder forskningsoppdrag og forskningspolitikken. Det er viktig for å være god. Det er mange som bruker mye tid på å skrive søknader.

Så har jeg bare lyst til å legge til til slutt i denne debatten at dette også handler om hva slags prioriteringer man gjør i forbindelse med de store pengene framover. Jeg synes jo det er interessant å følge debatten i Kristelig Folkeparti om hvilken vei man skal lene seg i norsk politikk. Nå driver Høyre og Fremskrittspartiet og diskuterer seg imellom hvor store skatteløfter de skal ha for neste periode. Det blir et sted mellom 25 mrd. kr og 100 mrd. kr. Det kommer til å spise opp veldig mye av det handlingsrommet som norsk forskning bl.a. trenger.

Presidenten: Vi går da til dagens siste hovedspørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:58:30]: Den raudgrøne regjeringa har no sete med makta i sju år. Det som er interessant å merke seg i den samanhengen, er at på dei områda som regjeringa ikkje har nokon politikk, ikkje har noko fokus, går det stort sett bra. Men på dei områda som regjeringa hevdar er viktige for dei, der dei ønskjer å ha eit fokus, og der dei har ein politikk, går det stort sett dårleg.

Bustadpolitikken er eit område som regjeringspartia hevdar er viktig for dei – eit satsingsområde. Der går det stort sett dårleg. Der manglar vi tomter, der manglar vi bustader. Der er det òg ein galopperande prisvekst, som gjer

at mange unge har problem med å komme inn på bustadmarknaden. Kva er det då regjeringas bustadpolitikk går ut på? Der har regjeringa utvist særst stor kreativitet når det gjeld å pønske ut nye forbod, påbod og reguleringar, som gjer det vanskelegare og byggje bustader.

Plan- og byggingslova er blitt skjerpa. Det gjer at det tek veldig lang tid å regulere. Ein har i dag 22 statlege instansar, som har som oppgåve å hindre bustadbygging. Ein har ingen statlege instansar som har som oppgåve å fremje bustadbygging.

Når det gjeld utforminga av bustadene, er regjeringa ute med sentralstyrde detaljreguleringar som set krav til bustadene, både korleis vindauga skal vere og korleis tettleiken i huset skal vere. No skal det også bli forbode med ventilar i bustadene, og ein skal også trykkteste bustadene. Dette har altså ikkje fungert.

Mitt spørsmål til kommunalministeren er: Hadde ikkje no vore på tide å prøve med litt forenkling i staden for å forvanske?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:00:37]: Det regjeringa prioriterte dei fyrste åra av regjeringstida, var å gjenreise den sosiale bustadpolitikken, som låg nede, og å gi også dei som sit nedst ved bordet, ein moglegheit til å ha ein trygg bustad. Så har me frå 2006 fått ein sterk folkevekst, me har òg hatt ei finanskrisa, som gjorde at me fekk nedgang i bustadbygginga i 2009. No er ho i ferd med å ta seg opp igjen til det nivået ho var før. Det skal me – gjennom dei tiltaka regjeringa legg til rette for – vere med på å forsterke.

Det er kommunane som har ansvaret for å leggje til rette for planar og tomteareal og sikre at me får fart på bustadbygginga lokalt. Regjeringa tek ansvar for å gå gjennom planprosessar. Det gjer eg saman med miljøvernministeren når det gjeld oppfølginga av byggjemeldinga, som Stortinget fekk til behandling i vår. Me ser på motsegnsinstituttet, om me kan samordne og forenkle der.

Eg har hatt ei stor samling med workshops, der bl.a. ulike delar av næringa var med – og fått inn mange gode innspel om forenklingstiltak. Me la også fram forenklingstiltak i byggjemeldinga. Me har mål om å redusere omfanget av byggjesaker i kommunane med nærare 30 pst., som vil bety at kommunane kan prioritere dei meir kompliserte sakene.

I dag skal eg ha møte med byggjenæringa for bl.a. å diskutere kva som er årsaka til kostnadsveksten, for å få ei felles omforeint plattform å diskutere vidare på – og ikkje skuggeboksing gjennom media. Eg er veldig glad for at ein stiller mannsterkt – og forhåpentlegvis også damesterkt – opp frå næringa på det møtet.

Så me arbeider på mange felt for å få opp takta i bustadbygginga, slik at me skal ha bustader i framtida med høg kvalitet og godt tilgjenge for alle.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:02:39]: Eg konstaterer at kommunalministeren igjen skyldar på kommunane. Ho tek ikkje inn over seg at denne detaljrikdomen og kreativiteten frå regjeringa til å pønske ut nye detaljreglar, gjer at det blir bygd for få bustader, og også at dei bustadene som blir bygde, er for dyre.

Ein viser også til byggjemeldinga. Der er det mykje prat, men det er i det heile ingen konkrete tiltak for å forenkle. Det er det eg spør etter. Ein har tal som viser at 94 pst. av kommuneplanane blir møtt med varsel om motsegn. Det er ille.

Då er mitt spørsmål: Ser ikkje regjeringa at den bygge- og bustadpolitikken som er ført, har gjort vondt verre, og at om ein ikkje hadde blanda seg inn – og drive med sånn detaljstyring – ville det blitt bygd fleire og rimelegare bustader?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:03:40]: Ein skal ikkje gå langt tilbake i tid for å sjå at denne diskusjonen har vore heilt annleis. Då var det i landets største avis, VG, og i mange andre media eit sterkt angrep på regjeringa fordi ein ikkje tok tak i den enorme mengda med feil i bustadbygginga. 12–15 mrd. kr årleg vart brukte på å rette opp feil. Det var for dårleg kvalitet. Byggenæringa har òg hatt ein produktivitetnedgang frå 2000 som er påfallande sett i forhold til nesten alle andre næringar. Eg går no saman med næringa inn med eit nytt program, Bygg21, der me skal få opp produktiviteten og effektiviteten i næringa. Det har stor betydning for kor mange bustader som vert bygde – og for prisen.

Me skal sjå på tomteprisane og utviklinga av dei, kva det betyr for bustadmarknaden, og me forenkla. Det gjer me både ved å fylgje opp tiltaka me la fram i byggjemeldinga – som ikkje berre var diffuse, dei var konkrete – og me jobbar godt saman med miljøvernministeren for å sjå på planbiten. For det er ingen tvil om at det er der nøkkelen kanskje ligg når det gjeld å få saker raskare igjennom.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Åge Starheim.

Åge Starheim (FrP) [11:04:59]: Eg høyrer kva statsråden seier. Det som statsråden seier, er stort sett at ein skal sjå på ting. Eg hadde forventa at statsråden kunne gripe inn og syte for at det vart gjort noko. På nytt vil eg påstå at ein manglar handlingskraft til å få gjort noko med det ein nødvendigvis må ha sett ikkje fungerer, når ein har sete med makta i sju år.

Eg høyrer også at statsråden seier at det er viktig å hjelpe dei som sit nedst ved bordet. Det vi registrerer, er at spesielt ungdom er i den situasjonen at dei nesten ikkje har moglegheit til å komme inn på bustadmarknaden utan at dei har foreldre som har såpass med pengar at dei kan hjelpe dei til å få ein bustad.

Eg har lyst til å høyre med statsråden: Kva vil statsråden gjere no for å få gjort noko med dette?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:06:01]: Det viktigaste me gjer både for ungdom og andre, er at me får opp farten på bustadbygginga i Noreg, spesielt i pressområda. I mange distriktkommunar er det òg stor mangel på bustader, men det gjeld spesielt dei største byane. Det samarbeider me godt med byane om. Me må kunne påpeike at planarbeidet og det å stille tomter til disposisjon ikkje handlar om å finne skyldige. Det handlar om

kven som har ansvaret, og kommunane ynskjer å ha det ansvaret.

Det me gjer no, er å gå gjennom alle rutinar som kan forenkle. I byggjemeldinga kjem det forenklingar. Det kjem forenklingar om at ein ikkje treng å søkje på tilbygg av ein viss storleik. Det er viktig. For kvar sak me kan ta unna den kommunale byggehandsaminga, dess raskare får me dei store, tunge byggeprosjekta opp og fram. Det er jo det som er viktig, ikkje minst i byane, å få dei opp og fram, dei store byggeprosjekta som vil tilføre ungdommen meir å velje i. Me aukar òg rammene i Husbanken til startlån, noko som ikkje minst ungdom og andre kan nytte seg av.

Presidenten: Michael Tetzschner – til oppfølgings-spørsmål.

Michael Tetzschner (H) [11:07:18]: Det var med interesse jeg hørte at regjeringen mener å gjenreise den sosiale boligbyggingen. Jeg tror vi må presisere det dithen at man har gjenreist behovet for sosiale ordninger, eller for å bli i statsrådets eget bilde: Man har rett og slett bedt flere om å sette seg nederst ved bordet. Og meget effektivt i så måte er å øke kravet til egenkapital med 50 pst., fra 10 pst. til 15 pst. av verdien.

Regjeringen har, som hovedspørre var inne på, vært meget aktiv når det gjelder å fordyre boligene, og ikke så aktiv når det gjelder å se på hva vi kan gjøre for å forenkle og få frem en boligproduksjon som avdemper prispresset.

Mitt spørsmål til statsråden er: På bakgrunn av at staten har utstyrt seg med 22 instanser som kan blokkere boligprosjekter i kommunene gjennom innsigelser, kan hun nevne én eneste innsigelsesinstitusjon hun vil ta vekk?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:08:25]: Det kan eg ikkje, for det ligg ikkje under mitt område. Det ligg under miljøvernministeren sitt område – med planen – så det skal eg la vere. Men det som eg kan seie, er at eg har hatt møte og skal ha møte med miljøvernministeren for å samordne og forenkle motsegnsinstituttet. Eg er særdeles oppteken av det. Ikkje minst må me sjå på alle dei varsla om motsegner som vert lagt inn til kommunane, og som gjer at det blir forseinkingar.

Dialogen mellom dei ulike statlege instansane og kommunane må verte betre på eit mykje tidlegare tidspunkt, slik at ein får avklara der problemet ligg – utan at me får desse varsla om motsegn, som forseinkar byggeprosessane ganske mykje. Det arbeidet er i full gang, og det skal me sjølv sagt kome tilbake til. Det gler eg meg til, og eg håper verkeleg at me skal få til gode resultat på det området.

Presidenten: Øyvind Håbrekke – til oppfølgings-spørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:09:32]: Når det gjelder innsigelser og utfordringer, er jo det et tilbakevendende tema. Det er viktig å ha med seg at innsigelser stort sett kommer med hjemmel fra det vi politisk vedtar. Derfor er det også en utfordring for oss alle sammen å vise hvordan

vi balanserer ulike gode hensyn. Det er jo nettopp det politikken handler om. Mitt spørsmål er knyttet til selve utviklingen i boligmarkedet, der vi nå ser veldig tydelig at det er i ferd med å bygge seg opp et klasseskille. Ungdom og innvandrere, bl.a., er to veldig sårbare grupper der mange faller utenfor i utviklingen i boligmarkedet.

Da er mitt spørsmål: Mener statsråden at de tiltakene som hun så langt har pekt på, er tilstrekkelige for å jevne ut det enorme gapet vi ser mellom behovet for nye boliger og byggetempoet i dag?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:10:36]: Det me har sett så langt i 2012, er at det har vorte sett i gang bygging av fleire bustadar enn det som var framskrive då vi starta på dette året. Det er eg veldig glad for. Som kunnskapsministeren sa tidlegare, har me dobla satsinga på studentbustadar. Det er òg viktig, for dei konkurrerer på den same marknaden, spesielt i dei større byane, om dei mindre leilegheitene som òg ungdom elles ynskjer å kjøpe. Me har ikkje minst fått ein sterk vekst i startlån og grunnlån i Husbanken sine verkemiddel, som gjer at ein kan få store prosjekt opp å stå saman med utbyggjarar og kommunar, men òg startlån til ungdom og andre som er det eg vil kalle svakare grupper, sjølv om eg ikkje vil kalle dei dei svakaste gruppene på bustadmarknaden. Det er andre som sit nedst ved bordet enn ungdom og innvandrargrupper, for dei har som regel ein jobb og moglegheit til å byggje seg opp ein startkapital.

Me følgjer nøye med på dette, og det er vår jobb å vurdere om me skal styrkje dei verkemidla ytterlegare. Men i neste års budsjett har me altså styrkt Husbanken med 5 mrd. kr.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:11:53]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Jan-Henrik Fredriksen til helse- og omsorgsministeren, bortfaller, da spørren ikke er til stede.

Spørsmål 4, fra representanten Bård Hoksrud til samferdselsministeren, bortfaller, da spørren ikke er til stede.

Spørsmål 8, fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren, vil bli tatt opp av representanten Lars Joakim Hanssen.

Spørsmål 1

Svein Harberg (H) [11:12:19]: Da skal jeg stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«I mars 2012 debatterte Stortinget et forslag fra Høyre om større kommunal myndighet i saker som angår motorferdsel i utmark. En samlet opposisjon, samt Arbeiderpartiet og Senterpartiet, var i debatten tydelige på at en slik endring er riktig og nødvendig. Statsrådets regjeringspartnere var tydelige på at dette ville bli fulgt opp i inneværende stortingsperiode.

Hvor står denne saken i dag, og kan statsråden bekrefte at regjeringen vil fremme en sak for å overføre større myndighet i spørsmål om motorisert ferdsel i utmark til kommunene?»

Akhtar Chaudhry hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:13:02]: Når representanten etterlyser større myndighet til kommunane i spørsmålet om motorisert ferdsel i utmark, legg eg til grunn at det er spørsmål om såkalla rekreasjonskøyring det vert spurt om, for det var det som var tema i den debatten.

Som representanten viser til, var spørsmålet om auka kommunal myndighet på motorferdsel debattert i Stortinget i slutten av mars i år under behandling av eit representantforslag frå Høgre om det, Dokument 8:40 S for 2011–2012. Min forgjengar, Erik Solheim, sa i den debatten at regjeringa vil sjå på moglegheiter for å kome kommunane i møte ved å gi dei større myndighet til å bestemme om dei vil opne for etablering av scooterløype til rekreasjonskøyring. Eg har tidlegare bekrefta at eg vil sjå på det same spørsmålet, i tråd med det statsråd Solheim sa.

Eg er òg klar over at mange ønskjer at det kjem ei avklaring på det. Dersom regjeringa skal fremme eit forslag som gir større lokal myndighet, må vi vere sikre på at det lèt seg gjennomføre utan at vi samtidig – og heller ikkje på lang sikt – risikerer potensielt store konsekvensar for friluftsliv og naturmangfald. Vi jobbar no derfor med å hente inn kunnskap og føreta grundige vurderingar av moglege løysingar. Dei vurderingane vil vere viktige for om regjeringa vil sende eit forslag om endringar på høyring. Eg kan ikkje love noko no om når det spørsmålet vil vere avklart, men vi arbeider med det og vil ikkje la det gå for lang tid, og vi vil ta opp spørsmålet i inneverande stortingsperiode.

Svein Harberg (H) [11:14:52]: Jeg registrerer at statsrådets innlegg understreker at vi fortsatt står på samme sted – nå skal det innhentes informasjon, nå skal en skaffe grunnlag. Det er altså rimelig mange år siden det var forsøkskommuner på dette, forsøkskommuner som samtlige meldte tilbake om at dette var en god løsning. Det har vært flere runder på det underveis i årene etterpå, og alle debatter her i Stortinget har vært tydelige på at dette må vi gjøre noe med. Nå er det altså atter en gang det som er svaret, at nå skal vi innhente grunnlag, nå skal vi passe på at dette går bra.

Betyr det at statsråden ikke har tenkt å bruke erfa-

ringene fra forsøkskommunene som grunnlag, men skal innhente et nytt grunnlag for å bearbeide denne saken?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:15:44]: Det eg sa i mitt svar, var at vi arbeider med spørsmålet og vurderer det, i tråd med det tidlegare statsråd Solheim sa i debatten, og i tråd med det eg har svart på her i Stortinget tidlegare. Til det innhentar vi kunnskap og ser på ulike sider ved saken. Ein del av den vurderinga er erfaringar forsøkskommunane har gjort. Eg har sjølv snakka med fleire av dei. Eg har òg sett meg inn i den uavhengige evalueringa som er gjort av dei forsøka, og det utgjør ein del av det grunnlaget som regjeringa no legg til grunn når vi vurderer spørsmålet.

Svein Harberg (H) [11:16:25]: Det er godt at arbeidet er i gang og at dialogen er i gang.

I debatten i mars var i hvert fall regjeringspartnerne til statsråden veldig tydelige på at dette måtte skje, og at det skulle skje nå. Ja, sågar var det noen som mente at det burde kommet våren som var, men det var vel for kort tid til at det var mulighet for det. I den debatten inviterte også statsrådets forgjenger til en dialog om hvordan en skulle få til dette økte lokale selvstyret uten at det ødelegger for det som ingen av oss vil at det skal ødelegge for.

Nå er vi altså midt i budsjettbehandlingen, og det er snart bare et halvt år igjen av stortingsperioden. Er det slik at statsråden nå vil invitere til dialog om dette, i og med at det var et så solid flertall i stortingssalen som ønsket å få dette på plass nå?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:17:23]: Uavhengig av det synest eg at dialog om og innspel til det spørsmålet er veldig klokt, og eg vil gjerne ta imot representanten Harbergs og andre sine synspunkt og vurderingar, ikkje minst innspel til det han sjølv gjekk inn i, nemlig korleis det går an å hindre negative konsekvensar for naturmangfald, friluftsliv og andre forhold dersom ein skal åpne for auka grad av lokalt sjølvstyre. Det kan vere ganske krevjande avvegingar som ein må gjere.

Elles har eg lese den debatten som var i stortingssalen i sin heilskap, så eg har eit godt bilete av kva dei ulike representantane frå dei ulike partiar sa og meinte då.

Spørsmål 2

Fra representanten Jan-Henrik Fredriksen til helse- og omsorgsministeren:

«Stortinget har vedtatt at ved investeringer av regionale helseforetak på over 500 mill. kr skal det gjennomføres en offentlig utredning. Dette for å sikre et godt grunnlag for at investeringer gir best mulig helseeffekt gjennom kost- og nytteprinsippet og lokalisering. Direktøren i Helse Finnmark mener det ikke er behov for en slik utredning i Finnmark, til tross for at det skal investeres nærmere 2,5 mrd. kr.

Hva vil statsråden gjøre for å gjennomføre en utredning av fremtidens helsetilbud i Finnmark?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmål 3

Elisabeth Aspaker (H) [11:18:21]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Etter vedtak i Stortinget i 2009 har Universitetet i Tromsø, UiT, opprettet en toårig mastergradsutdanning i medisinske laboratoriefag der rettsgenetikk er blant de sentrale fagene. Manglende driftsmidler fra staten til den nye DNA-laben ved UiT medfører imidlertid at utdanningen ikke kan gi studentene et praksistilbud som forutsatt.

Vil statsråden ta initiativ for å sikre driften ved DNA-laben i Tromsø, og for å oppfylle Stortingets mål om å styrke det nasjonale forsknings- og undervisningstilbudet innen rettsgenetikk?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:19:08]: Det er Universitetet i Tromsø som bestemmer hvilke faglige satsinger og prioriteringer det vil foreta innenfor sine økonomiske rammer, og universitetet bestemmer selv hvilke utdanninger det skal tilby. Det handler om universitetets autonomi.

Universitetet har valgt å opprette en mastergrad i medisinske laboratoriefag. I tråd med den lovfestede akademiske friheten bestemmer universitetet selv læreinnholdet i undervisningen og innholdet i forskningen.

Når det gjelder de særskilte bevilgninger til Rettsgenetisk senter ved Universitetet i Tromsø, er disse gitt over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett. For spørsmål om bevilgninger må jeg derfor vise til justis- og beredskapsministeren.

Jeg viser også til at justis- og beredskapsministeren den siste måneden har besvart to spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Elisabeth Aspaker i denne saken.

Elisabeth Aspaker (H) [11:20:05]: Jeg undrer meg over det defensive svaret fra kunnskapsministeren, for faktum er at da Stortinget for snart fire år siden vedtok å etablere dette andre rettsgenetiske miljøet i Tromsø, denne DNA-laben, var det samtidig koblet på et vedtak om at man skulle etablere den første rettsgenetiske utdanningen i Norge. Dette er en type utdanning som fagfolk i Norge må til utlandet for å hente. Det var da en viktig forutsetning at disse to tingene skulle følge hverandre.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvordan akter hun å sørge for at Stortingets vedtak faktisk følges opp, slik at den infrastrukturen som denne utdanningen i Tromsø trenger, og som var Stortingets intensjon, faktisk blir fulgt opp?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:21:00]: Det er justis- og beredskapsministeren som er rett adresse for dette spørsmålet fordi denne utdanningen er koblet på den DNA-laben som tidligere har fått bevilgninger under Justis- og beredskapsdepartementets budsjett. Det er Universitetet i Tromsø som suverent har bestemt at de øns-

ker å opprette en slik masterutdanning knyttet til denne laben.

Så dette er spørsmål som justis- og beredskapsministeren må besvare.

Elisabeth Aspaker (H) [11:21:33]: Jeg stiller meg undrende til det svaret kunnskapsministeren nå gir, for denne utdanningen i Tromsø er opprettet etter et vedtak i Stortinget – altså på oppdrag fra landets nasjonalforsamling. Det er altså ikke noe Universitetet i Tromsø har gjort av egen oppfinnsomhet – de har gjort det etter oppdrag fra Stortinget.

Det andre som jeg stiller spørsmål ved, er at statsråden, som kunnskapsminister, ikke er mer opptatt av å sikre at det blir kvalitet i dette utdanningstilbudet når det først er opprettet, og når Stortinget har vedtatt det.

Mitt spørsmål til statsråden er: Føler hun virkelig ikke noe ansvar for å følge opp dette stortingsvedtaket?

Den andre opplysningen som jeg har fått i det siste svaret fra justis- og beredskapsministeren, er at finansieringsansvaret nå er overført til Helsedepartementet. Så mitt spørsmål – det ene gjelder kvalitet – og det andre er: Vil statsråden ta initiativ overfor helseminister Jonas Gahr Støre for å sikre at man får de økonomiske rammene rundt miljøet i Tromsø som gjør at utdanningen får den kvaliteten som er forutsatt?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:22:38]: Jeg er litt forundret over at dette spørsmålet adresseres til undertegnede, for jeg er helt sikker på at representanten Aspaker, også fordi hun nettopp har henvendt seg til justis- og beredskapsministeren om disse spørsmålene tidligere, er klar over hvordan dette henger sammen.

Det er jo denne DNA-laben som er utgangspunktet for at denne masterutdanningen kan utvikles i Tromsø. I det øyeblikket Justis- og beredskapsdepartementet har en endret politikk på det området og i tillegg ønsker å overføre den til Helse- og omsorgsdepartementet, må jeg nesten få be om at de spørsmålene som dreier seg om dette, rettes dit.

Spørsmål 4

Fra representanten Bård Hoksrud til samferdselsministeren:

«Bussjåfører kan etter gjeldende forskrifter straffefølges og få to prikker i førerkortet dersom passasjerer under 15 år ikke bruker bilbelte. Forskrift om personlig verneutstyr spesifiserer hvordan passasjerene skal få informasjon om plikten til å bruke bilbelte.

Er det riktig at en bussjåfør i verste fall skal straffefølges for trafikkdirap og fratras levebrødet dersom sjåføren har gjort alt han kan for å informere passasjerene, når vi vet hvor liten kontroll han i praksis har over hva unge passasjerer foretar seg?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller, da spøreren ikke er til stede.

Spørsmål 5

Camilla Storøy Hermansen (KrF) [11:23:37]: «Møre og Romsdal har eit aktivt næringsliv, og fylket har betydeleg eksport av varer til Europa. Effektive transportløysingar er svært viktig for verdiskapinga i fylket. Dessverre vert gods i for stor grad transportert på eit overbelasta og nedslite vegnett.

Kva vil statsråden gjere for å få meir gods over frå veg til sjø, og kva vert gjort for å betre kvaliteten på vegnettet i Møre og Romsdal?»

Statsråd Marit Arnstad [11:24:07]: Som det framgår av Nasjonal transportplan for 2010–2019, som ble lagt fram i 2009, innebærer regjeringens godstransportstrategi både en sektoreffektivisering, dvs. en utnyttelse av de ulike fortrinnene til de ulike transportmidlene, og også egne tiltak for overføring av transport fra vei til jernbane og sjø og tilrettelegging for kombinerte transport.

Nasjonal transportplan innebærer jo en sterk satsing på samferdsel med en økning i bevilgninger på 45 pst. i forhold til forrige NTP. Den økte satsingen vil føre til en kraftig forbedring av forholdene for både person- og godstransporten og er den viktigste delen av regjeringens godstransportstrategi. Gjennom statsbudsjettet for 2013, som ble lagt fram på mandag, er de økonomiske rammene for første fireårsperiode av NTP 2010–2019 fulgt opp fra regjeringens side. For Møre og Romsdal betyr det at gjennomføringen av store og viktige prosjekter som Kvivsvegen og Renndalen-Staurset på E39 vil bli videreført og gjennomført. I disse dager starter også utbyggingen av Tresfjordbrua og Vågstrandstunnelen på E136.

Et annet tema som også er viktig for et fylke som Møre og Romsdal, er rassikring. Nasjonal transportplan innebærer også en sterk satsing på rassikringstiltak, og Møre og Romsdal har fått en stor andel av de midlene på både riksveinettet og fylkesveinettet. På riksveinettet pågår rassikring av både Hjartåberga på E39 og Oppdølsstranda på riksvei 70, i tillegg til Vågstrandstunnelen på E136. På fylkesveinettet gis det nå betydelige statlige tilskudd til rassikringen av fylkesvei 60 mellom Røyr og Hellesylt.

Jeg har også lyst til å nevne at gjennom forvaltningsreformen har regjeringen dessuten styrket bevilgningene til fylkesveinettet med over 1 mrd. kr per år. I tillegg kommer rentekompensasjonsordningen som har utløst en ny aktivitet i fylkene for 2 mrd. kr årlig. Også her er Møre og Romsdal blant de fylkene som får høyest tilskudd.

Alt i alt viser dette at denne regjeringen gjør svært mye for å løse de store utfordringene vi står overfor i transportsektoren. Jeg deler representantens vurderinger av at det er viktige og store utfordringer når det gjelder både veisektoren og overføring av gods fra vei til bane og sjø. Men denne regjeringen er godt i gang med prioriteringene innenfor dette området.

Camilla Storøy Hermansen (KrF) [11:26:46]: Eg takkar statsråden for svaret.

Vi er glade for kvar ei krone og kvart eit prosjekt innan samferdsel. Men trass i statsrådens rosande ord om situa-

sjonen i Samferdsels-Noreg, er eg likevel ikkje heilt roa. Det er eit enormt vedlikeholdsetterslep på vegnettet i Møre og Romsdal, faktisk 3,1 mrd. kr, og betra infrastruktur er eit av dei viktigaste tiltaka for å betre vilkåra for industri og næringsliv.

Meiner statsråden at forslaget til statsbudsjett for 2013 som vart lagt fram på måndag, gir det økonomiske handlingsrommet som er nødvendig for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet og betre vegane i Møre og Romsdal og resten av landet?

Statsråd Marit Arnstad [11:27:30]: Det er riktig at det er et stort etterslep på vedlikeholdssiden på veinettet. Det er et etterslep som er bygd opp over mange, mange år, og det er klart at det er ikke gjort på ett statsbudsjett å ta igjen hele det etterslepet. Men jeg er av den oppfatning at årets budsjett er en sterk satsing når det gjelder både drift og vedlikehold, og også når det gjelder nyinvesteringer på veinettet vårt.

Det er slik at regjeringen har prioritert at vi skal bruke til sammen 17,8 mrd. kr på veiformål neste år. Det er en økning på 1,6 mrd. kr i forhold til i fjor. En stor andel av de midlene går også til å vedlikeholde det eksisterende veinettet. Slike tiltak får kanskje ikke bestandig like mye oppmerksomhet som de nye investeringene, men det er etter regjeringens oppfatning meget viktige tiltak i tiden framover.

Camilla Storøy Hermansen (KrF) [11:28:25]: Igjen takkar eg for svaret.

Eg vil ha fokus litt over på transport til sjø igjen. Vegane vert fylte opp med godstransport, og delen aukar stadig. Kvar dag rullar det 500 trailerar berre på E136 ut frå Møre og Romsdal, og vi kan leggje på mange fleire på dei andre vegane. Dette skapar eit meir farefullt og nedslite vegnett, og i tillegg utgjær tungtransporten betydelege klimautslepp.

For å minske både risiko på vegane, slitasje på vegane og ikkje minst klimautsleppa, er det behov for å flytte meir av godstransporten frå veg til sjø. Det er fleire ting som er avgjerande for å flytte meir gods frå veg til sjø, og ei av utfordringane er lite fungerande og samkjørte logistikknutepunkt. Hamnene er kommunale, vegane er anten regionale eller nasjonale, og jernbanen er statleg.

Mitt spørsmål er: Vil statsråden ta initiativ til auka samhandling mellom dei forskjellige nivåa for å betre logistikknutepunkta i Noreg, og for å betre leggje til rette for at godstrafikken i større grad vert flytta frå veg til sjø?

Statsråd Marit Arnstad [11:29:27]: Som jeg viste til, er altså overføring av gods fra vei til bane og sjø en viktig del av inneværende NTP fra 2010–2019, men det er ingen tvil om at det også vil være en meget viktig del av arbeidet fram mot den neste nasjonale transportplanen, som skal framlegges i løpet av vårsesjonen.

Jeg kan ikke forskuttere utfallet av det pågående NTP-arbeidet, men jeg kan forsikre om at spørsmålet om å få en bedre sammenheng mellom både veinettet, banenettet og også godstransport over sjø er en viktig del av det arbeidet.

Blant annet er regjeringen opptatt av spørsmål om en egen nærskipstrategi, fordi vi også ser det som en viktig bit av å få realisert mer gods over fra vei til sjø. I budsjettet for 2013 har vi foreslått å sette av 25 mill. kr til oppfølging av den nærskipstrategien. Det er også ting vi tar med oss inn i neste Nasjonal transportplan.

Så har representanten helt rett i at her er det mange aktører som er nødt til å samarbeide best mulig.

Spørsmål 6

Arve Kambe (H) [11:30:45]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren:

«På bakgrunn av familie- og kulturkomiteens innstilling vedtok Stortinget i mai 2011 enstemmig undertegnede forslag om en endring av barneloven for foreldres plikt til å betale tilskudd for myndige barn som flytter ut av hjemmet. Siden har lite skjedd til tross for spørsmål til statsråden 30. november 2011. Da ble det varslet at det ble jobbet godt i departementet.

Når fremmer regjeringen forslag om endringer i barneloven slik Stortinget har vedtatt, og når regner statsråden med at endringene kan iverksettes?»

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [11:31:25]: La meg starte med å takke representanten Kambe for spørsmålet.

Som annonsert i forbindelse med behandlinga av Dokument 8:125 S for 2010–2011 i Stortinget 31. mai 2011, jf. også svar på skriftlige spørsmål, nr. 617 og nr. 718 for 2010–2011, har departementet igangsatt en gjennomgang av reglene for fastsettelse av bidrag etter fylte 18 år for å vurdere om gjeldende regler fungerer etter hensikten. Arbeidet er godt i gang, men gjennomgangen har tatt noe mer tid enn opprinnelig antatt. Gjennomgangen foretas på bredt grunnlag, og ordningen som helhet er gjenstand for vurdering. Temaer og momenter som er av sentral betydning for den helhetlige vurderinga, er barns egen inntekt og låne- og stipendordninger, inkludert borteboerstipend. Dette er vurderingstemaer som også forslagsstillerne har nevnt i Dokument 825 S for 2010–2011.

Min foreløpige vurdering er at det er mulig å endre dette gjennom forskrift. Det er f.eks. mulig å åpne for at det gis adgang til å vurdere selve størrelsen på bidrag etter 18 år skjønnsmessig. Ved den skjønnsmessige vurderinga vil bl.a. lån og stipend ungdommen mottar fra Lånekassen, kunne tillegges betydning.

Et forslag som skissert, bør presiseres i forskrift og må sendes på alminnelig høring før det kan vedtas. Erfaringsmessig tar en slik prosess noe tid, og det er derfor vanskelig for meg å si eksakt når eventuelle endringer kan iverksettes, slik representanten Arve Kambe ber om, men det trenger ikke å ta veldig lang tid dersom det ikke framkommer store motforestillinger mot en slik framgangsmåte.

Arve Kambe (H) [11:33:05]: Jeg takker for svaret.

Jeg synes jo det tar lang tid – det har snart tatt en

halv stortingsperiode bare for departementet å få framdrift i saken. Det illustrerer kanskje den kritikken som opposisjonen og Høyre spesielt har om regjeringens manglende gjennomføringsevne, når det er en enstemmig familie- og kulturkomité som har anmodet om det – jeg skal presisere mitt eget spørsmål, for jeg skrev «vedtatt», et enstemmig storting har ikke «vedtatt», men har «anmodet om» – uten at departementet har gjort annet enn å tenke høyt. Jeg registrerer jo at departementet også har hatt andre ting å jobbe med det siste året, så dette har sikkert ikke hatt topp prioritet. Men for noen av disse familiene kan det være økonomisk ødeleggende å betale, gjerne et par hundre tusen kroner – i det verste tilfellet – for myndige barn som frivillig flytter ut, når de har alternative tilbud. Derfor er det greit: En forskrift er raskere enn en lovendring.

Da er altså spørsmålet: Når regner statsråden med at dette kan komme?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [11:34:14]: Jeg er glad for at representanten Kambe har presisert spørsmålet sitt, slik at det er i tråd med det som faktisk skjedde i Stortinget, hvor forslaget ble vedlagt protokollen. Men det var allikevel tydelige føringer fra et enstemmig storting den gangen.

Det er også korrekt, som representanten Kambe sier, at dette har tatt lang tid, og det er like korrekt at departementet har hatt mye å gjøre i denne perioden, så man har ikke sittet og tvinnet tommeltotter.

Jeg er enig i beskrivelsen som gis om at dette selvsagt kan være alvorlig for enkeltmennesker, men jeg er også opptatt av at vi må sikre at barn og unge i dette landet får muligheten til å fullføre sin utdanning. Det er et viktig prinsipp. Med det utgangspunktet antar jeg at vi snart kan komme tilbake med videre prosess i saken, og vi skal sørge for å få det landet.

Arve Kambe (H) [11:35:06]: Det har snart gått to år siden Stortinget ble interessert i saken og departementet fikk nyss om saken, så jeg mener at her er det manglende gjennomføringsevne, kanskje, på politisk nivå når man i departementet ikke etterspør det. Det er noe av formålet mitt.

Jeg vil samtidig benytte anledningen til å rose det samme departementet og den samme statsråden for andre initiativ som vi har tatt, bl.a. når det gjelder pappaperm. Det ryddes nå opp i den ene saken etter den andre, riktignok via trykderetten, men det går i det rette sporet. Det er helt åpenbart at statsråden har lyttet til f.eks. det jeg har sagt. Det setter jeg stor pris på. Det setter tusenvis av fedre og familier også stor pris på. Derfor hadde det vært greit at departementet hadde det samme giret når det gjelder denne saken, for det involverer mange familier og kan potensielt føre til en dårlig familiepolitikk, noe et enstemmig storting, som sier at dette ikke er lovgivers intensjon, ikke ønsker. Når et enstemmig storting har sagt det, er det en marsjordre til regjering om å endre policy.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [11:36:10]: La meg først få lov til å takke for rosen når det gjelder pappa-

perm. Det er også et viktig område for regjeringa. Vi jobber med mange viktige områder i det daglige som gjør at noen ganger tar noen ting lengre tid enn andre ting. Men hensikten her er i hvert fall å gi en klar tilbakemelding til representanten Kambe om at vi skal få utkvittert dette i den nærmeste framtid.

Spørsmål 7

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:37:00]: «Raundalen-utvalget foreslår i NOU 2012: 5 at prinsippet om utviklingsfremmende tilknytning skal legges til grunn for barnevernets arbeid og ved vurdering av terskelen for omsorgsovertakelse. Tilknytning forutsetter stabile relasjoner. Statsråden erkjenner at det ikke eksisterer oversikt over antall flyttinger av barn i barnevernet.

Vil statsråden sørge for at det foreligger oversikt over omfang av flyttinger før Stortinget skal behandle viktige avveininger i barnevernet og organisering av framtidens barnevern?»

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [11:37:42]: La meg igjen starte med å takke for spørsmålet.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at det i løpet av 2011 var 2 700 flyttinger av barn i barnevernet. En del av disse flyttingene er planlagte flyttinger fra ett tiltak til et annet, andre flyttinger er utilsiktet, slik som når barnet flytter fra en fosterhjems plassering som ikke fungerer.

Kommunen registrerer flytting for alle barn i barnevernet med ett eller flere nye plasseringstiltak i statistikkåret, dersom det nye plasseringstiltaket har ført til flytting av barnet. Noen barn flytter fra hjemmet, mens andre flytter fra beredskapshjem, fosterhjem eller institusjon. Av de barna som flyttet, var det i underkant av 81 pst. som bare flyttet én gang i løpet av 2011. 417 barn flyttet to ganger i løpet av 2011. Blant disse barna finner vi barn som først har blitt flyttet i beredskapshjem, deretter f.eks. i fosterhjem, og barn som f.eks. først er flyttet til en akuttinstitusjon for utredning, deretter i varig plassering. Så alle flyttinger er ikke utilsiktet eller uønsket.

Når et barn flyttes fra sitt opprinnelige hjem, er det ofte slik at barnet i en kortere periode bor i et beredskapshjem. Det er viktig å bruke god tid i arbeidet med å finne et egnet fosterhjem som kan bidra til at barnet får et stabilt opphold. Godt forarbeid er viktig for å redusere risikoen for utilsiktede flyttinger. Andre ganger oppholder barnet seg midlertidig på en institusjon for utredning, for deretter å bli plassert i et individuelt tilpasset tiltak. I disse tilfellene skjer flyttingen på en godt planlagt måte som er tilpasset barnets behov.

Jeg deler representantens bekymring for de flyttingene som skjer utilsiktet, altså de ikke-planlagte flyttingene. For å få mer kunnskap om de faktiske omstendighetene rundt flyttinger av barn i barnevernet må det foretas kvalitative studier. Enheten for kognitiv utviklingspsykologi, EKUP, ved Universitetet i Oslo forsker på dette området, med finansiering fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Fosterhjem for barns behov er et annet Bufdir-støttet treårige

forskningsprosjekt, som gjennomføres av Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, NOVA, i samarbeid med Regionalt kunnskapssenter for barn og unge Vest, RKBU Vest. Et av delprosjektene handler om utilsiktet flytting fra fosterhjem. Formålet er å utvikle en samlet definisjon av utilsiktet flytting, kartlegge omfang og mønstre og hva som kan gjøres for å redusere antallet, samt gjennomføre en spesiell evaluering av tiltaket Ungdomsfamilie i Akershus. I tillegg gjør vi nå omfattende endringer i kommunenes rapportering til SSB. Men utvidelse av datagrunnlaget kommer for sent til at de kan inngå i grunnlagsmaterialet for gjennomgangen av organisering av barnevernet, som jeg vil oversende Stortinget våren 2013.

Vi har et solid kunnskapsgrunnlag for å hevde betydning av stabile relasjoner i barns liv. Vi vet at det forekommer utilsiktede flyttinger, og vi vet også at gode barnevernsfaglige vurderinger, utredninger og et differensiert og godt tiltaksapparat kan forebygge utilsiktet flytting. Derfor har vi nå begynt å systematisere kunnskapen om utilsiktet flytting. Vi har ikke eksakte tall, men vi har et godt grunnlag for å ta andre grep som kan sikre barn tilknytning.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:40:51]: Jeg takker for svaret og hører hva statsråden sier, men jeg vet ikke om vi har helt samme virkelighetsoppfatning. Det får den videre diskusjonen vise.

For det første må vi holde fast ved at flytting for et barn, spesielt et sårbart barn som har vært utsatt for omsorgssvikt, er en tragedie. Om det så er barnevernsfaglig utredning, om det så er planlagt fra et beredskapshjem til et fosterhjem, er det faktisk veldig opprivende for en unge å måtte oppleve det. Så all flytting må ønskes redusert til et minimum.

Det andre er at KS og Fosterhjemsforeningen er krysstallklare på at de tallene som SSB oppgir, ikke er riktige – sannsynligvis sterkt undervurdert. Så spørsmålet blir: Vil statsråden sørge for at vi får et faktagrunnlag som gjør at vi kan ta stilling til dette og vurdere det når Stortinget skal vurdere hele barnevernet våren 2013?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [11:41:57]: La meg først bare få understreke at fra 2013 gjør vi omfattende endringer i kommunenes rapportering til SSB, som gjør at vi får et bedre grunnlag bl.a. for å foreta longitudinelle studier, altså langvarige studier, for å se hvordan det går med barna.

Jeg må også si meg enig i utgangspunktet, at flyttinger kan være veldig opprivende for barn, og stort sett er de det. Men det kan også være bra for barn å bli flyttet hvis omsorgsbasen de har, er så skadelig for dem at det f.eks. kan skade deres utvikling. Derfor er jeg veldig positiv til forslagene i Raundalen-utvalget om å innføre et nytt prinsipp som handler om et utviklingsstøttende prinsipp, i tillegg til de prinsippene som allerede ligger der, og at man i større grad tar utgangspunkt i barns behov for tilknytning og samspill.

Det er også mye spennende forskning i dette materialet som nettopp viser barns behov for å ha stabilitet, ha en god omsorg, ha gode rammer rundt seg, og i hvert fall ikke omsorgsrammer som skader deres funksjon eller helse senere i livet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:43:09]: Jeg vil vel presisere mitt spørsmål på følgende måte: Når Raundalen-utvalget ønsker å legge inn et nytt prinsipp som utviklingsstøttende tilknytning som prinsipp for vurdering av omsorgsovertakelse, må det være helt fundamentalt at hvis vi som samfunn skal ta over ansvaret for en unge, må vi gi dem tilknytning. Hvis ikke er det omsorgssvikt i offentlig regi. Det føler jeg at statsråden må ta mer på alvor i sitt svar, for vi snakker om flyttinger innenfor barnevernet. Det er det vi snakker om.

Hvordan kan vi vurdere Raundalen-utvalgets prinsipp om tilknytning som terskel for omsorgsovertakelse hvis vi skal behandle det uten å vite om ungene får tilknytning i barnevernet, for det er faktisk det vi snakker om. Nå er det altså et halvt år igjen til Stortinget skal gjøre disse vurderingene, og da bør det være rikelig tid til at statsråden i hvert fall kan skaffe seg et bedre oversiktsbilde over hvor mange ganger unger gjennomsnittlig flytter i barnevernet. Vil statsråden sørge for det?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [11:44:16]: Jeg er noe overrasket over intensiteten her nå, for jeg er helt enig i at det er behov for å redusere antallet flyttinger når det er utilsiktede flyttinger og uønskede flyttinger. Flyttinger som er ønsket, kan være hvis det er åpenbart at barnet ikke har det bra, hvis barnet f.eks. skal utredes, eller hvis man finner ut at det er andre typer forhold som vil være bedre for disse barna, men da må det være planlagt.

Personlig er jeg blitt sterkt berørt av en masteroppgave som har blitt forelagt oss i det siste, «Hør på meg», som er utarbeidet av Janne Berge. Den handler om hvordan man bl.a. gjennom å høre på barn og lytte skikkelig til barn kan bidra til mer stabile relasjoner og færre flyttinger. Jeg mener vi bør sørge for at vi i større grad lytter til barna. Derfor har vi også foreslått flere endringer når det gjelder lovverket. Så må vi også følge opp med praksis og kompetanseheving. Også den styrkinga som vi nå gjør av det kommunale barnevernet og av tilsyn, vil bidra til at vi reduserer antallet utilsiktede flyttinger.

Spørsmål 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren, vil bli tatt opp av representanten Lars Joakim Hanssen.

Lars Joakim Hanssen (FrP) [11:45:41]: Jeg vil tillate meg å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«De siste 10 årene har vi sett en betydelig nedgang i antall gårdsbruk. Bare i Hedmark har det blitt mørkt i mer enn 2 000 gårdsbruk siden årtusenskiftet. Dette skjer til tross for at et betydelig tollvern skal beskytte næringen.

Ser statsråden at det er andre virkemidler som skal til for at færre gårdsbruk legges ned?»

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:46:20]: Jeg synes for så vidt det er bra at representanten Bredvold, og

nå representanten Hanssen, er bekymret for at gårdsbruk legges ned, også i vårt hjemfylke Hedmark. Men jeg må si at det framstår litt som krokodilletårer, siden representanten Hanssen representerer et parti som ville sørget for vesentlig sterkere nedlegging av gårdsbruk dersom landbrukspolitikken deres ble gjennomført, og da som en følge av en brutal lønnsomhetsvikt i landbruket, ikke på grunn av økt produktivitet og teknologiframgang, som er en av hovedårsakene til bruksendringene som vi ser nå.

Tilstrekkelige inntektsmuligheter er avgjørende for at mange nok skal finne det interessant å produsere mat og drive gårdsbruk i det nokså kalde høykostlandet Norge – det kalde og bratte landet vårt. Regjeringen legger derfor stor vekt på å bedre inntektsmulighetene i jordbruket. I det arbeidet er tollvernet en bærebjelke. Norske bønder må ha en pris for sine produkter som står i forhold til kostnadene. Uten et velfungerende tollvern ville vi ikke ha det. Prisinntektene utgjør to tredeler av bøndenes bruttoinntekt.

Det er riktig, som representanten antyder, at tollvern ikke kan være det eneste virkemidlet, og særlig ikke i arbeidet med å opprettholde en variert bruksstruktur og landbruk over hele landet. Derfor bruker vi også flere andre virkemidler, særlig budsjettstøtten er viktig. Høye prisinntekter kommer særlig de store volumprodusentene i sentrale områder, som f.eks. rundt Mjøsa der jeg bor, til gode. Det er gjennom andre virkemidler vi driver distrikts- og strukturpolitikk for å ta i bruk landbrukets ressurser i dal- og fjellbygder over hele landet, å la Østerdalen i vårt fylke.

Det er gjennom budsjettstøtten vi gir ekstratilskudd til mindre bruk for å kompensere for kostnadsulempene de har. Det er der vi har fraktordningene som reduserer geografiske ulemper, det er der vi har velferdsordningene som er avgjørende for en levelig bondehverdag, og det er der vi har midler til ny næringsutvikling for økt verdiskaping og flere bein å stå på på norske gårder. Budsjettstøtten virker sammen med tollvernet, samvirkets rolle med mottakplikt, med kvoteordningen og konsesjonsregulering til å sikre lønnsomhet og variert bruksstruktur over hele landet.

Det meste av det jeg nå har vist til, vil jo Fremskrittspartiet redusere eller avvikle. De foreslår årlig å kutte 7 mrd. kr på jordbruksavtalen, og de vil redusere tollvernet. Ble dette gjennomført, ville nettoinntekten i jordbruket stort sett vært borte fra det første året. Det hjelper ikke å kompensere med skattelette når man ikke har noe å skatte av.

De som er opptatt av et levende landbruk over hele landet, bør sette pris på regjeringens vilje og evne til å bruke et variert sett av virkemidler for å oppnå nettopp et levende og godt landbruk, og at vi også er villig til å ha et velfungerende tollvern som sikrer avsetning av norske landbruksprodukter.

Lars Joakim Hanssen (FrP) [11:49:15]: Kun 14 pst. av norske bønder driver landbruk på heltid. Mange unge velger bort yrket fordi det er vanskelig å drive på heltid. Er statsråden enig i at rigide regler som delingsforbud, makspris på landbrukseieendommer, boplikt og produksjonstak vanskeliggjør muligheten for folk til å kunne drive landbruk i Norge på heltid?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:49:45]: I norsk jordbruk i dag er det over 50 000 årsverk. Det er over 40 000 årsverk i norsk næringsmiddelindustri og den landbaserte næringsmiddelindustrien. Det er en betydelig og stor næring som betyr enormt for store deler av landet. Det er en av landets desidert største næringer når du tar næringsmiddelindustrien og landbruket og ser det sammen. Vi har et mål om å øke produksjonen, øke matproduksjonen – ikke redusere den – for vi ønsker å ha den verdiskapingen, og vi mener også det er en fordel for Norge å ha en viss grad av selvforsyning av mat sånn at vi ikke er helt avhengige av import. Så regjeringens mål er å øke produksjonen – ikke rive ned, som er Fremskrittspartiets målsetting. De virkemidlene vi bruker i landbrukspolitikken, er nettopp for å sikre at vi kan bruke landets arealer – om det er i de mest sentrale strøk rundt Oslofjorden, Mjøsa, i Finnmark, eller i dalstrøk som Gudbrandsdalen og Østerdalen.

Lars Joakim Hanssen (FrP) [11:50:41]: Hver dag legges tre gårdsbruk ned. Vi har for ikke mange måneder siden vært gjennom en smørkrise. Som følge av smørkrisen opphevet myndighetene produksjonstaket midlertidig på produksjonen av melk for å motvirke økende krise. Det klarte man. Så går man tilbake til samme rigide regelverk med produksjonstak.

Ser statsråden at det er systemet det er noe feil med i landbruket?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:51:12]: Svaret på det er nei. Hvis du tar melk som et eksempel, så er jo noe av utfordringen der at vi bruker bare en liten andel av melken til smør, altså melkefettet, og godt over 90 pst. må vi bruke til andre typer produkter. Så hvis vi bare hadde økt melkeproduksjonen for å dekke hele smørbehovet som er akkurat nå, hadde vi ikke hatt avsetning for resten av melken, og over 90 pst. av melken hadde vi ikke hatt noe sted å bruke. Derfor er det en reguleringsimport av smør som nå markedsregulator foretar.

Men vi har et godt system i Norge, og det gjør at vi får brukt ressursene rundt i hele Norge, brukt gressarealene rundt i hele Norge, og det er mange som er villige til å investere og satse. Regjeringen kommer til å stimulere til mer satsing innenfor landbruket i årene som kommer, fordi vi ønsker å øke nasjonalproduksjonen og ha en matproduksjon basert på norske ressurser, som skaper verdiskaping og arbeidsplasser rundt omkring i hele landet.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [11:52:12]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.